

GÜREŞ EĞİTİM MERKEZLERİNE YETENEKLİ SPORCU SEÇME SINAVLARINDA UYGULANAN TESTLERE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Mehmet ÖZAL *

Kadir GÖKDEMİR *

Cengiz ARSLAN **

Serdar ORHAN **

ÖZET

Araştırmanın amacı, 1999-2000 sezonunda Güreş Eğitim Merkezlerine alınmak üzere seçme sınavına katılan, 11-13 yaş arası, 276 erkek çocuk güreşçi adayının, sınavlar sonucunda kazanan (n:100) ve kaybedenler (n:176) arasında karşılaştırma yapılması, sınav sisteminde uygulanan testlerin, seçme sınavında etkinlik düzeylerinin araştırılmasıdır. Kazanan ve kaybeden çocuk güreşçilerin, sınavlar içerisindeki test sonuçları değerlendirilmiş, elde edilen sonuçlara göre, Güreş Eğitim merkezlerine yetenekli sporcu kazandırmak amacıyla uygulanan tüm testlerin (Güreş İl Puanı, Güreş Bölge Puanı, 800 m Koşu, 30 m Koşu, Esneklik, Yazılı ve Sözlü Mülakat) yetenekli güreşçi belirlemede etkili oldukları söylenebilir. Ancak, yetenek seçimi sırasında uygulanan testlerin, kazananların belirlenmesindeki etkinliği, bulgularımız ve önerilerimiz doğrultusunda yapılacak bazı ilavelerle, daha da uygun ve etkili hale getirilmeyi beklemektedir. Genel olarak, bütün kazanan ve kaybeden adayların verileri arasında istatistik olarak anlamlı sonuçlar elde edilmiştir ($P<0,01$). Güreş il puanlarının istatistik olarak anlamlı olmasına karşın, kazananların belirlenmesinde etkisiz kaldığı (% 2) görülmektedir. Güreş bölge puanları kazananları belirlemede etkisinin (% 51) çok yüksek olmasına rağmen, bu iki puanlama sisteminin de güreş müsabakaları sonuçlarına göre verildiği göz önüne alındığında, kazananları belirlemede aralarındaki bu fark çelişki meydana getirmektedir. Bütün bunların yanında kaybeden güreşçi adaylarının güreşten küstürülmemesi için çareler aranmalı, çocuklara umut vermek ve güreşten uzaklaştırmamak için, kaybedenlere yeni fırsatlar tanınmalı veya yeteneklerine göre farklı spor alanlarına yönlendirilebilmelidir.

Anahtar Kelimeler : Güreş, Yetenek, Yetenek Seçimi, Zihinsel ve Motorsal Testler

---

* Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ANKARA

** Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ELAZIĞ

AN INVESTIGATION OF TESTS USED IN SPORTSMAN SELECTION EXAM FOR WRESTLING TRAINING CENTER

SUMMARY

The purpose of this investigation, was to compare the scores of winners (n:100) and losers (n:176) of 276 male wrestlers aged 11-13 years old who were participated in wrestler selection for wrestling training centers in 1999-2000 season; and the tests applied in this selection system was investigated with respect to their efficiency. According to test results of winner and loser child wrestlers obtain from exams, it can be said that all of the applied tests (wrestling city score, wrestling area score, 800 and 30 running, flexibility, written and oral exam) in determining the talented sportsman for wrestling training centers were effective. But, the effectiveness of tests used in these exams can be improved if some changes are made in these tests according to direction of our proposals under the lights of the results of this study. In general, there were statistically significant differences between all winner and loser wrestlers ($p<0.01$). Despite being statistically significant, the city wrestling scores were not effective (2 %) in determining the winners. Despite the fact that the wrestling area scores was highly (51%) effective in determination of the winners, since these two scores are provided according to results of wrestling these difference between two scores in determination of winners are conflicting. Beside all these results, some solutions should be seek to protect the disgruntled of candidate wrestlers from wrestling, the loser child wrestlers should be encouraged and new opportunities should be given, or they should be directed to different sports according to their abilities.

Keywords: Wrestling, Ability, Talent Identification, Mental and Motor Tests

GİRİŞ VE AMAÇ

Sporu hayat için vazgeçilmez bir ihtiyaç olarak benimseyen ve gören toplumlar, yalnızca şampiyonlar yetiştirmek için değil, dinamik ve sağlıklı bir topluma sahip olmak için spora erken yaşlarda başlamanın gereğine inanmışlardır⁽⁶⁾. Dünya çapında şampiyon güreşçiler yetiştirebilmenin bilimsel temellerinden birisi; bu spor dalına küçük yaştaki yetenekli gençlerin seçilmesiyle mümkün olacaktır^(4,11). Güreş antrenörü Şahmuradov'a göre, bir güreşçinin uluslar arası alanda başarı sağlayabilmesi için 10-12 yıl gereklidir. Genellikle bu genç yetenekli güreşçiler 6-8 yıl sonra iyi derecelere elde etmeye başlayabilirler, 9-10 yıl sonra ise başarılarının üst sınırına ulaşırlar. Yani 19-21 yaşlarında usta güreşçi olurlar. Bu yüzden küçük yaşta güreşe başlamak gereklidir. Güreşe başlama yaşı bazı uzmanlara^(3,6,8,11) göre 10-13, bazı uzmanlara göre ise 13-16 dır⁽⁴⁾. Günümüzde güreş, çocukların erken yaşlarda spora başlamaları nedeniyle hareket kazanmış ve bu olgunun sonucu olarak da, (güreş okulları açılarak) güreşe başlama yaşı 8-10 yaşlarına düşürülmüş ve çocuk güreşçilerin toplam güreşçi sayısı içindeki oranı yükselmiştir⁽⁶⁾.

Guralnik ise, Webster'in Yeni Dünya Sözlüğünde "yeteneği" doğuştan var olan güç olarak tanımlamaktadır⁽¹⁰⁾. Diğer bir tanımında ise yetenekten herhangi bir şeyi öğrenmede veya yapmadaki tabii kabiliyet olarak bahsetmektedir. Spor bilimi sözlüğüne göre ise yetenek; "Belli bir alanda normalin üstünde olan fakat henüz tam olarak gelişmemiş özellikler bütünüdür". Bu özelliklere sahip o alanda yetenekli kişidir⁽⁹⁾. Spor bilimi, sosyal yapı, antrenman organizasyonu ve psikolojik şartları göz önünde tutarak yeteneği inceler^(1,7). Kimin yetenekli olduğunu belirlemek için, yalnızca fiziksel görünüme bakmak yeterli değildir. Yani, genellikle onun yeteneklerini test

etmeden, kimin en iyi sporcu olacağına karar vermek mümkün değildir. Ancak sporcu, seçilen spor dalında başarılı olmak için gerekli performans özelliklerine sahipse, bu niteliklerini test etmek ve sporcu hakkında karar vermek daha kolay olacaktır⁽⁹⁾.

Araştırmanın amacı, Güreş Eğitim Merkezlerine alınmak üzere seçme sınavına katılan, 11-13 yaş arası minik erkek güreşçilerin, sınav sonucunda kazananlar ve kaybedenler açısından değerlendirilmesi, sınav sisteminin ve uygulanan testlerin güvenilirliği, uygunluğu ve geçerliliğinin araştırılmasıdır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmada; Türkiye Güreş Federasyonu'nun, Güreş Eğitim Merkezlerine yerleştirilmek üzere 11-13 yaş arası, toplam 276 minik güreşçi üzerinde yapmış oldukları testler incelenmiştir. Dört ayrı bölgeden (Kahramanmaraş; n=29, Denizli; n=128, Bolu; n=33 ve Samsun n=86 illeri) çocuk güreşçiler seçmelere katılmıştır. Güreş Eğitim Merkezlerine yetenekli güreşçi çocuk seçmek amacıyla 8 ayrı bölümden oluşan sınav değerlendirme testleri uygulanmış (Tablo 1) ve verilen puanlar toplanarak, güreş eğitim merkezlerinin kontenjanına göre, en yüksek puan alan minik güreşçiler belirlenmiştir. Toplam 100 minik güreşçi adayı seçmeler sonucunda yeni güreşçi adayı olarak, değişik Güreş Eğitim Merkezlerine yerleştirilmişlerdir.

Tablo1: Minik Güreşçilerin Yetenek Seçmede Kullanılan Testler ve Değerlendirme Puanları

DEĞERLENDİRME TESTLERİ	PUANLAR
1-Güreş il puanları (İl seçmeleri)	10
2-Güreş bölge puanları (Bölge seçmeleri)	30
3-800 metre koşusu	15
4-30 metre koşusu	5
5-Esneklik ölçümleri (Otur-uzan testi)	5
6-Esneklik Ölçümleri (Köprü esnekliği)	5
7-Genel yetenek puanı (Yazılı sınav)	15
8-Mülakat puanı (Sözlü sınav)	15
GENEL TOPLAM	100

Test Yöntemleri ve Uygulanması:

Güreş il müsabakaları: Minik güreşçiler, bölgelere gelmeden önce her ilin kendi bünyesinde yapmış oldukları güreş seçmelerine katılmışlardır. Her ilde yapılan güreş seçmeleri sonucu ilk üç dereceyi alan minik güreşçiler, bölgelerde yapılacak olan seçmelere gönderilmişlerdir.

Güreş bölge müsabakaları: Minik güreşçiler sekiz ayrı sıklere (25-27 kg,30 kg,33 kg,37 kg, 41 kg,45 kg,50 kg,55 kg) ayrılarak güreştirilmişlerdir. Müsabakalarda hakemler FILA (Uluslar

arası Amatör Güreş Federasyonu) kurallarını uygulamışlardır. Güreşçilere müsabakalar sonucunda almış oldukları derecelere göre, 30 puan üzerinden, (1.'ye 30 puan, 2.'ye 27 puan ve 3.'ye 24 puan olarak) puanları verilmiştir. Bu almış oldukları puanlar Güreş bölge puanı olarak kaydedilmiştir. Müsabakalar Güreş Federasyonu tarafından görevlendirilen resmi hakemler tarafından gerçekleştirilmiştir.

800 metre koşu testi: Minik güreşçilerin dayanıklılıklarını belirlemek için 800 metre koşusu yaptırılmıştır.

30 metre koşu testi : Adaylar start çizgisine ikişer kişi olarak çağrılmış ve düdük sesiyle birlikte, % 100 yüklenmeyle koşmaları istenmiştir.

Esneklik ölçümleri: Esneklik ölçümleri iki ayrı şekilde (Otur-uzan ve Köprü esnekliği) ölçülmüştür. Otur-uzan metodu ile yapılan ölçümde özel olarak yapılmış 35 cm uzunluğunda, 45 cm genişliğinde esneklik sehпасı kullanılmış ve cm. cinsinden kaydedilmiştir.

Köprü esnekliği: Denek önce jimnastik minderi üzerine sırt üstü yatırıldı ve güreş köprüsü kurması istendi. Elleri ve ayaklarının yardımı ile denekten belini, başı ve ayakları yere değmesi koşuluyla yükselmesi istendi. Belin yerden olan yüksekliği ölçüldü ve cm cinsinden kaydedildi.

Genel yetenek testi: Önceden hazırlanmış 30 adet çoktan seçmeli, dört seçenekli sorudan oluşan yazılı bir test uygulandı. Cevap için 30 dakika süre verilmiş ve sorulara özel açıklama bölümündeki örneklere bakılarak cevap verilmesi istenmiştir. Test sonuçları, doğru cevap sayısına göre belirlenmiş ve deneklerin genel yetenek puanı olarak kaydedilmiştir.

Mülakat: Bu test sözlü olarak, dört kişilik sınav komitesi ve bir teknik gözlemci tarafından, deneklerin konuşma yeteneği, sorulan sorulara hızlı ve mantıklı cevap verebilme yeteneği, genel kültür ve şaşırııcı sorular karşısındaki cevaplarına ve davranışlarına bakılarak mülakat puanları verilmiştir.

İstatistik Metod ve Değerlendirme

Bütün testlerin yönetimi ve değerlendirilmesi, Güreş Federasyonu tarafından her bölge için ayrı olarak belirlenen, dört antrenör ve bir teknik sorumlu tarafından yapılmıştır. Verilerin Aritmetik Ortalaması (X), Standart değişim (SD), Minimal ve Maximal değerleri tespit edilerek, Ortalamalar arası farkın %'si bulunarak, bağımsız gruplarda aritmetik ortalamalar arası farka ait t Testi yapılmış, sonuçların 0,01 ve 0,05 önem seviyesinde olup olmadığına bakılmıştır.

BULGULAR

Tablo 2: Sıkletlerine Göre Kazanan (1) ve Kaybedenlerin (2) Sayısal ve Yüzdelerlik Dağılımı

BÖLGELER	Grup	N	25-27 kg	30 kg	33 kg	37 kg	41 kg	45 kg	50 kg	55 kg	%' lik Başarı
KAHRAMANMARAŞ (n=29)	1	8	-	1	2	1	1	1	1	1	38
	2	21	4	3	2	2	3	2	3	2	
BOLU (n=33)	1	12	2	1	2	1	2	1	2	1	57
	2	21	2	1	3	4	2	4	2	3	
SAMSUN n=86)	1	30	4	4	5	4	4	3	3	3	53
	2	56	8	9	7	5	5	8	6	8	
DENİZLİ (n=128)	1	50	8	10	6	7	5	7	5	2	39
	2	78	5	9	11	8	11	11	9	14	
% ' lik Başarı			73	72	65	68	57	48	55	26	

En düşük başarı yüzdesi % 38 ile Kahramanmaraş, % 39 ile Denizli, bölgesinde % 53 ile Samsun ve % 57'lik başarı yüzdesi ile de Bolu bölgesi olduğu Tablo 2'de görülmektedir. Kilolara göre en yüksek başarı yüzdesinin ufak sıkletlerde olduğunu ve sıklet arttıkça başarı yüzdesinde de belirgin düşüşler olduğu anlaşılmaktadır. Sıkletlere göre en yüksek başarı yüzdesi % 73 ile (25-27 kg) güreşçilerinde ve en düşük başarı yüzdesi ise % 26 ile (55 kg) güreşçilerinde görülmektedir.

Tablo 3: Güreş İl Puanlarının, Kazanan (1) ve Kaybedenler(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	9.500	1.000	7-10	0,410	0,946	4
	2	21	9.090	1.150	7-10			
BOLU	1	12	9.250	0.721	8-10	- 0,178	0,591	2
	2	21	9.428	1.003	7-10			
SAMSUN	1	30	9.300	0.862	7-10	0,033	0,906	0,4
	2	56	9.267	0.812	7-10			
DENİZLİ	1	50	9.320	0.835	7-10	0,346	2,084**	4
	2	78	8.974	1.037	7-10			

** P<0,01

Denizli bölgesinde kazanan ve kaybedenlerin güreş il puanları ortalamaları arasındaki fark P<0,01 önem seviyesinde anlamlı bulunurken, diğer bölgelere ait ortalamalar arası fark istatistik açısından anlamsız bulunmuştur. En yüksek başarı yüzdesi % 4 ile Kahramanmaraş ve Denizli bölgesinde bulunmuş ve en düşük başarı yüzdesi % 0,4 ile Samsun bölgesinde bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 4: Güreş Bölge Puanlarının, Kazanan(1) ve Kaybedenler(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1-\bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	29,620	0,992	27-30	4,906	12,143**	17
	2	21	24,714	2,432	21-30			
BOLU	1	12	28,250	1,920	24-30	5,965	6,757**	21
	2	21	22,285	3,149	18-30			
SAMSUN	1	30	23	5,709	9-30	12,125	5,181**	53
	2	56	10,875	8,381	0-30			
DENİZLİ	1	50	19,500	8,055	0-30	15	10,768**	77
	2	78	4,500	7,088	0-30			

** P<0,01

Güreş bölge puanları ortalamaları arası fark, istatistik olarak bütün bölgelerde P<0,01 önem seviyesinde anlamlıdır. Tablo 4'teki başarı yüzdelere bakıldığında en yüksek başarı yüzdesi % 77 ile Denizli bölgesinde ve en düşük başarı yüzdesi % 17 ile Kahramanmaraş bölgesinde bulunmuştur.

Tablo 5: 800 Metre Koşusunun, Kazanan(1) ve Kaybedenler(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1-\bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	2,710	0,282	2.37-3.11	- 0,403	3,386**	15
	2	20	3,113	0,298	2.56-4.04			
BOLU	1	12	3,146	0,198	2.56-3.40	- 0,486	2,661*	15
	2	21	3,632	0,795	2.56-5.12			
SAMSUN	1	30	3,120	0,183	2.49-3.35	- 0,123	2,157*	4
	2	56	3,243	0,348	2.54-4.37			
DENİZLİ	1	50	3	0.299	2.46-4.24	- 0,451	6,632**	15
	2	78	3.451	0.473	2.46-5.07			

** P<0,01, *P<0,05

Tablo 5' de görüldüğü gibi, 800 metre koşusu puanları ortalamaları arası fark, istatistik olarak Kahramanmaraş ve Denizli bölgelerinde P<0,01 önem seviyesinde, Bolu ve Samsun bölgelerinde ise P<0,05 önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. En düşük başarı yüzdesi % 4 ile Samsun bölgesinde bulunmuştur. Diğer bölgelerde ise % 15 ile eşit olduğu görülmüştür.

Tablo 6: 30 Metre Koşularının, Kazanan(1) ve Kaybedenlerin(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	5,802	0,302	5.23-6.12	- 0,122	1,089	2
	2	21	5,924	0,202	5.48-6.27			
BOLU	1	12	5,516	0,437	4.45-6.14	- 0,127	0,843	2
	2	21	5,643	0,378	5.16-6.37			
SAMSUN	1	30	5,810	0,244	5.40-6.30	- 0,131	2,100*	2
	2	56	5,941	0,326	5.50-7.00			
DENİZLİ	1	50	5.486	0.286	4.43-5.93	- 0,271	4,494**	5
	2	78	5.757	0.396	4.86-7.00			

** P<0,01 , *P<0,05

30 metre koşu puanları ortalamaları arası fark, istatistik olarak Denizli bölgelerinde P<0,01 ve Samsun bölgesinde P<0,05 önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Diğer bölgelerde ortalamalar arası fark istatistik olarak anlamlı bulunmamıştır. Yine tablodaki başarı yüzdelerine bakıldığında en yüksek başarı yüzdesi % 5 ile Denizli bölgesinde ve diğer bölgelerde ise % 2 ile eşit olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Tablo 7: Esneklik (Otur-uzan metodu) Ölçümlerinin, Kazanan(1) ve Kaybedenlerin(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	17,625	7,279	7-28	1,816	0,547	10
	2	21	15,809	9,574	1-30			
BOLU	1	12	34,833	11,208	17-60	13,548	3,291**	39
	2	21	21,285	11,666	0-42			
SAMSUN	1	30	12,566	4,038	0-22	1,656	1,930	13
	2	56	10,910	4,201	0-22			
DENİZLİ	1	50	12.540	5.284	0-23	4.605	5,145**	37
	2	78	7.935	4.354	0-18			

** P<0,01

Otur-uzan-esneklik ölçümleri ortalamaları arası fark istatistik olarak Denizli ve Bolu bölgelerinde P<0,01 seviyesinde anlamlı bulunmuş ve diğer bölgelerde istatistik olarak bir anlam bulunamamıştır. Yine tabloya baktığımızda, başarı yüzdelerinin en düşük % 10 ile Kahramanmaraş bölgesinde ve en yüksek % 39 ile Bolu bölgesinde olduğu görülmektedir. Diğer bölgelerdeki başarı yüzdeleri, % 13 ile Samsun bölgesinde ve % 37 ile Denizli bölgesinde görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 8: Esneklik (Köprüde) Ölçümlerinin, Kazanan(1) ve Kaybedenlerin(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1-\bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	12,750	5,309	1-20	3,417	1,482	27
	2	21	9,333	6,136	1-19			
BOLU	1	12	14,416	5,203	4-24	5,750	3,182**	40
	2	21	8,666	4,611	0-17			
SAMSUN	1	30	22	8,370	0-35	4,375	1,002	20
	2	56	17,625	10,667	0-41			
DENİZLİ	1	50	19.600	9.442	1-36	9,254	5,642**	47
	2	78	10.346	8.412	1-32			

** P<0,01

Köprü esneklik ölçümleri ortalamaları arası fark istatistik olarak Denizli ve Bolu bölgelerinde P<0,01 seviyesinde anlamlı bulunmuştur. En yüksek başarı yüzdesi % 47 ile Denizli bölgesinde ve en düşük başarı yüzdesi % 20 ile Samsun bölgesinde görülmektedir (Tablo 8).

Tablo 9: Genel Yetenek (Yazılı imtihan) Ölçümlerinin, Kazanan(1) ve Kaybedenlerin(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1-\bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	7,812	2,384	4.5-13	1,336	1,307	17
	2	21	6,476	2,561	3-12.5			
BOLU	1	12	9,541	1,520	7.5-12.5	2,018	3,540**	21
	2	21	7,523	1,672	4.5-11.5			
SAMSUN	1	30	7,483	1,827	4 -11.5	0,485	2,400*	6
	2	56	6,998	2,255	2-11.5			
DENİZLİ	1	50	8.900	2.137	5-12.5	1.111	2,690**	12
	2	78	7.789	2.495	0-12.5			

** P<0,01 , *P<0,05

Tablo 9'de görüldüğü gibi, genel yetenek ölçümleri ortalamaları arası farklar, istatistik olarak Denizli ve Bolu bölgelerinde P<0,01 önem seviyesinde ve Samsun bölgesinde P<0,05 önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. Yine tabloya baktığımızda en yüksek başarı yüzdesinin % 21 ile Bolu bölgesinde ve en düşük başarı yüzdesinin % 6 ile Samsun bölgesinde olduğu görülmektedir. Diğer bölgelere bakıldığında % 12 ile Denizli ve % 17 ile Kahramanmaraş bölgeleri görülmektedir.

Tablo 10: Mülakat (Sözlü Sınav) Ölçümlerinin, Kazanan(1) ve Kaybedenlerin(2) Açısından Karşılaştırılması

BÖLGELER	Grup	N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1 - \bar{X}_2$	t	%' lik Fark
KAHRAMANMARAŞ	1	8	13	2,121	10-15	0,905	0,944	17
	2	21	12,095	2,741	6-15			
BOLU	1	12	13,166	1,343	9-14	6,166	7,262*	47
	2	21	7	3,464	3-14			
SAMSUN	1	30	12,300	3,257	3-15	5,211	7,836*	42
	2	56	7,089	4,180	0-15			
DENİZLİ	1	50	13.080	2.431	7-15	2.734	5,707*	21
	2	78	10.346	2.956	4-15			

*P<0,05

Mülakat ölçümlerinin ortalamaları arasındaki farklar, istatistik olarak Denizli, Samsun ve Bolu bölgelerinde P<0,05 önem seviyesinde anlamlı bulunmuştur. En yüksek başarı yüzdesi % 47 ile Bolu bölgesinde ve en düşük başarı yüzdesi % 17 ile Kahramanmaraş bölgesinde görülmektedir (Tablo 10).

Yetenek seçimi için uygulanan tüm testlerde (Güreş il ve bölge puanları, esneklik (otur-uzan ve köprüde) ölçümleri, genel yetenek ve mülakat puanları bakımından) kazanan ve kaybeden güreşçiler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (p<0,01). Yüzdeler bakıldığında, kazanan ve kaybedenlerin arasındaki fark il merkezlerinde % 2 iken, bölgelerde % 51, 800 metre derecelerinde, % 10 ve 30 metrede % 3 olduğu görülmektedir. Otur-uzan metoduyla yapılan esneklik ölçümlerinde % 27 iken, Köprüde yapılan esneklik ölçümlerinde ise % 36 olduğu görülmektedir. Ayrıca genel yetenek (yazılı sınav) ölçümlerinde % 13 iken, Mülakat (sözlü sınav) ölçümlerinde % 29 olarak tespit edilmiştir (Tablo 11).

Tablo 11:Uygulanan Testler Açısından Bütün Kazanan ve Kaybedenlerin Karşılaştırılması

DEĞİŞKENLER		N	X	SD	Min-Max	$\bar{X}_1-\bar{X}_2$	t	%' lik Fark
Güreş İl : (Güreş Puanları)	1	100	9,320	0,847	7-10	0,145	11,507**	2
	2	176	9,175	0,990	7-10			
Güreş Bölge: (Güreş Bölge Puanları)	1	100	22,410	7,439	0-30	11,354	9,985**	51
	2	176	11,056	10,140	0-30			
800 Metre Dereceleri: (dk)	1	100	3,032	0,280	2,37-4,24	- 0,305	6,420**	10
	2	176	3,337	0,510	2,46-5,12			
30 Metre Dereceleri: (sn)	1	100	5,612	0,335	4,43-6,3	- 0,176	3,229**	3
	2	176	5,788	0,572	4,86-7,0			
Esneklik Ölçümleri: (cm) (Otur-Uzan)	1	100	15,630	9,504	0-60	4,145	3,332**	27
	2	176	11,485	7,756	0-42			
Esneklik Ölçümleri: (cm) (Köprüde)	1	100	19,220	8,700	0-36	6,885	5,494**	36
	2	176	12,335	9,353	0-41			
Genel Yetenek Puanları: (Yazılı Sınav)	1	100	8,465	2,139	4-13	1,119	14,346**	13
	2	176	7,346	2,391	0-12,5			
Mülakat Puanları: (Sözlü Sınav)	1	100	12,850	2,616	3-15	3,731	24,071**	29
	2	176	9,119	3,915	0-15			

** P<0,01

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yetenek seçimine, 11-13 yaşları arasında ve 8 ayrı sıklıkta (25-27 kg, 30 kg, 33 kg, 37 kg, 41 kg, 45 kg, 50 kg ve 55 kg) olan minik erkek güreşçi adayları katılmıştır.

Kazanan güreşçilerin sıklıklarına göre, başarı yüzdesinin hafif ve orta sıklıklarda arttığı ve kilo arttıkça başarı yüzdesinin azaldığı tespit edilmiştir (Tablo 2). Yüksek kilolarda başarı yüzdesinin düşük oluşunu, katılım sayısının bu sıklıklarda daha az olmasına bağlayabiliriz. Sıklıklara göre en yüksek başarı yüzdesi % 73 ile 25-27 kg güreşçilerinde, buna karşılık en düşük başarı yüzdesi % 26 ile 55 kg güreşçilerinde görülmektedir.

Güreş il puanlarına göre, sadece Denizli bölgesinde istatistik olarak (P<0,01) anlamlı bir sonuç olduğu görülmektedir (Tablo 3). Bu durumu Denizli bölgesinden katılım sayısının (n=128) fazla olmasına bağlayabiliriz. Bütün katılan adayların puanlarının 7-10 arasında olması, dolayısıyla kazanan ve kaybedenler üzerinde en fazla 4 puan farkın oluşu, bu testin seçiciliğinin düşük olmasının nedeni olarak gösterilebilir.

Güreş bölge puanları bütün bölgelerde istatistik olarak anlamlı bulunmuştur ($P<0,01$). Başarı yüzdelere bakımından bölgeler arasında en yüksek Denizli bölgesi (% 77), en düşük başarı yüzdesi ise (% 17 ile) K.Maraş bölgesidir. Kahramanmaraş bölgesinin çok zengin bir güreşçi potansiyeline sahip olduğu bilinmesine rağmen, bu bölgeye verilen kontenjan sayısının çok düşük olması çelişki meydana getirmektedir.

800 metrede alınan sonuçların istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 5). Samsun bölgesinde kazananlar ile kaybedenlerin yüzdelik farkı % 4 iken, diğer bölgelerde bu fark % 15 olarak görülmektedir. Kazananlar ve kaybedenler arası farkların yüzdeleri bize, 800 metre koşusunun kazananların belirlenmesinde etkili bir test olduğunu gösterirken, çalışmamıza benzer bir başka çalışma bulgularımızı desteklemektedir. Aydos (1992), G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bölümüne alınmak üzere sınava giren öğrencilerdeki 1500 metre değerlerinin, kazananları belirlemede etkili olduğunu ve istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı olduğunu belirtmiştir⁽²⁾.

30 metre sürat test sonuçlarına baktığımızda, kazanan ve kaybedenler arası yüzdelik farkların, Denizli bölgesinde % 5 iken, diğer bölgelerde % 2 olduğunu görmekteyiz (Tablo 6). İstatistik olarak Denizli bölgesinde ($P<0,01$) anlamlı sonuç bulunurken, Samsun bölgesinde ($P<0,05$) anlamlı sonuç görülmektedir. Deneklerin sayısı arttıkça istatistik olarak anlam görüldüğü, deneklerin sayısının az olması halinde istatistik olarak bir anlam görülmediği tespit edilmiştir. Buradan bu çeşit bir seçme sisteminde, denek sayısının fazlalığına göre, 30 metre koşu testinin kullanılmasının anlam taşıyacağı sonucu çıkarılabilir.

Esneklik (Otur-uzan ve köprü) ölçümlerine baktığımızda, Bolu ve Denizli bölgesi istatistik olarak ($P<0,01$) anlam bulunurken, diğer bölgelerde istatistik olarak anlamlı bulunmamıştır (Tablo 7-8). Genel verilere bakıldığında ise, bütün kazanan ve kaybedenler arası farkın istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı olduğu görülmektedir. Gökdemir (1991), 11-13 yaşları arasındaki iki güreşçi grubu üzerindeki yapmış olduğu çalışmada, kazananlar ile kaybedenler arasındaki esneklik farklarını, istatistik olarak anlamlı bulmuş ve kazanan güreşçilerin esneklik seviyelerinin, kaybedenlerin seviyesinden daha iyi olduğunu belirtmiştir⁽⁹⁾. Testlerdeki esneklik ölçümlerini birbirleriyle karşılaştırdığımızda ise, köprü esnekliğinin başarı yüzdesinin % 36, normal esnekliğin başarı yüzdesinin % 27 olduğu görülmektedir (Tablo 11). Güreşe özgü bir yeteneğin belirlenmesi amacıyla yapılan köprü esnekliği testinin, normal esneklik (otur-uzan) testinden daha etkili olduğu görülürken, bunun yanında iki tür esnekliğinde kazananların belirlenmesinde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Dolayısıyla bu tür bir seçme sisteminde her iki tür esneklik ölçümlerinin de kullanılmasının yerinde olacağı söylenebilir.

Genel olarak değerlendirmeye aldığımızda, bütün kazanan ve kaybedenlerin verilerini istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı görmekteyiz. Buradan, yapılan bütün testlerin kazananların belirlenmesinde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, hangi testlerin bir güreşçi adayı için daha gerekli olduğu ve

kazananların belirlenmesinde daha etkili olduğu konusu tartışılmalıdır. Genel tabloya bakıldığında, Güreş il puanlarının istatistik olarak anlamlı olmasına karşın, kazananların belirlenmesinde en etkisiz olarak görüldüğünü başarı yüzdelerine baktığımızda (% 2) görmekteyiz (Tablo 11). Aynı zamanda Güreş bölge puanının da kazananları belirlemede en etkili bir şekilde ortaya çıktığını, yine başarı yüzdesine baktığımızda (% 51) görmekteyiz. Bu iki güreş puanının da güreş müsabakası sonuçlarına göre verildiği göz önüne alındığında aralarındaki bu farkın çelişki meydana getirdiği düşündürmektedir. Yine burada söyleyebileceğimiz bir önemli husus ise Kazanan güreşçileri belirlerken verilen bölge puanlarının çok yüksek tutulması, daha önce biraz olsun güreş yapmış bir çocuğun büyük avantaj sağlamasına fırsat vermesidir. Bu sonuca göre diğer testlerden başarısız olsa bile bölge güreş müsabakasında birinci olan çocuk çok kolay bir şekilde imtihanı kazanmakta, bunun sonucunda ise; yeteri kadar zeki olmayan veya diğer özellikleri yetersiz kalan bir çocuk seçildikten sonra kendisinden beklenen gelişmeyi gösteremeye bilir düşüncesindeyiz.

Yine bir güreşçi adayını belirlerken kuvvet, dayanıklılık ve süratin önemi bilinmektedir. Bu amaçla, 30 ve 800 metre koşuları yaptırılmıştır. Kazananların belirlenmesinde her iki testinde etkili olduğu, istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Ancak başarı yüzdelerinin düşüklüğü, yani kazananların belirlenmesindeki etkilerinin çok düşük seviyede olması (800 metre için % 10 iken, 30 metre için % 3), bir güreşçi adayı için böylesine önemli olan özelliklerin (kuvvet, dayanıklılık ve sürat), test içindeki etkilerinin artırılmasının tekrar gözden geçirilmesi ve katılım sayıları göz önüne alınarak puanların verilmesi gerektiği söylenilebilir.

Sporcudaki zihinsel beceriklilik önemli bir özelliktir. Burada yazılı ve sözlü olarak iki ayrı sınav şekliyle, güreşçi adaylarının zeka seviyelerinin yeterliliğine bakılmıştır. İki test türü de istatistik olarak ($P<0,01$) anlamlı görülmüş ve başarı yüzdeleri yazılı % 13 ve sözlü % 29 olarak bulunmuştur. Şampiyon olabilmek için, fiziki yeteneklerin yanında, iyi bir zeka ve kurnazlığa ihtiyaç vardır. Bunları belirlerken de yazılı ve sözlü olarak yapılan testler bu seçme sisteminde kullanılmıştır. Kazananların belirlenmesinde yazılı ve sözlü imtihanların etkili olduğunu ve bu tür bir seçme sisteminde kullanılmasının gerekli ve yerinde olduğunu söyleyebiliriz (Tablo 9-10-11) Buradan kazananların belirlenmesinde, mülakatın, yazılı sınavdan daha etkili olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; Güreş Eğitim merkezlerine yetenekli sporcu kazandırmak amacıyla uygulanan tüm testleri yetenekli güreşçi belirlemede etkili oldukları görülmektedir. Ancak, bir güreşçi adayında olması gereken özellikler göz önüne alarak, bu konudaki bazı önerilerimiz;

1. Kazanan adayların gelecekte iyi bir güreşçi olabilecekleri düşünülmeli ve bir güreşçi için gerekli olan özelliklerin daha titizlikle belirlenmesi gereklidir. Gerekli olan özellikler belirlendikten sonra, uygulanan test sayıları çoğaltılabilir ve test içindeki puanlarının, biraz daha etkili duruma getirilmesine çalışılmalıdır. Eklenebilecek testlere örnek olarak Somatotip belirlemek veya çap çevre ölçümleri veya kemik yoğunluğu ölçümleri gibi fiziki uygunluk testlerini önerebiliriz.

2. Türkiye'nin güreşçi potansiyeli olarak önde gelen bölgelerinin belirlenmesi ve bu bölgelere verilen kontenjan sayılarının adaletli olarak dağıtılmasına dikkat edilmelidir. Bu şekilde bütün bölgelerin adaylarına eşit ölçüde kazanma imkanı sağlanacaktır. Böylece sadece bölge farkı yüzünden seçmeleri kaybeden yetenekli güreşçi adaylarının kaybolması önlenebilir. Örneğin bu testte Denizli bölgesinde testlere giren güreşçi sayısının fazla oluşu, diğer bölgelere göre kazananlar ve kaybedenler arasındaki eşitsizliği göstermektedir.

3. Bu yetenek seçme sınavında, ağırlığının güreş müsabakaları sonuçlarına bağlı olması, güreş müsabakasında şanssızlık, sakatlık veya gününde olunmaması sonucu yenilen bir adayının, diğer elemelerdeki sonuçlarının kazanmasına yetmeyeceği de görülmektedir. Burada hemen tecrübeli antrenörler devreye girmeli ve yetenekli olan, ancak şanssızlık, terslik veya sakatlık sonucu kaybeden güreşçi adaylarını belirleyip onları değerlendirmeli veya onlara başka bir seçmede tekrar şans tanınması fırsatını sağlamalıdır.

4. Kaybeden güreşçi adaylarının güreşten küstürülmemesi için çareler aranmalı, çocuklara umut vermek ve güreşten uzaklaştırmamak için, kaybedenlere yeni fırsatlar tanınmalı veya yeteneklerine göre farklı spor alanlarına yönlendirile bilinmelidir. Herhangi bir yetenek belirleme sınavında adayların yeteneklerini belirlerken, sadece kendi branşı üzerine ihtisas yapmış antrenörler veya yöneticilerin yanında, bütün spor alanları üzerinde yüksek tahsilli ve kapasiteli kişilere yer verilirse, bir sınav içerisinde, çeşitli yeteneklerinde keşfedilmesi mümkün olabilecektir.

KAYNAKLAR

1. AĞAOĞLU, A.S.: Türkiye'deki 11-15 Yaş Grubu Güreşçilerinde Yetenek Seçimi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 1994.
2. AYDOS, L.: Gazi Eğitim Fakültesi 1984-1985 Yılı B. E. S. Bölümü Seçme Sınavında Uygulanan Testlerin Kazanan ve Kazanamayanlar Açısından Karşılaştırılması ve Günümüz Sınav Sistemine Bakış, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fak. Der. C-8 (1),55-67, (1992).
3. BAŞARAN, M.: Serbest ve Greko-Romen Güreş Teknik, Taktik ve Metodik Bilgiler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayını, Uzman Matbaacılık, 5, Ankara 1989.
4. ÇOLAKOĞLU, H.: Bilimsel Verilere Göre Yetenekli Sporcuların Seçimi, Amatör Spor, 28, 24-27, Eylül-Ekim 1988.
5. GÖKDEMİR, K.: Karakucak Güreş Projesi Doğrultusunda Müsabaka Yöntemi ile Seçilmiş Olan Erkek Çocukların Bazı Fizyolojik Özelliklerinin Yetenek Seçimindeki Etkisinin Araştırılması, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, B.E.S. Anabilim Dalı, İstanbul (1991).
6. KESKİN, E. (Düzenleyen): Güreş Antrenörünün El Kitabı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Güreş Federasyonu Yayını, 3, 91, Ankara (1979).
7. MURATLI, S.: Sporda Yetenek Arama ve Geliştirilmesinin Bilimsel Olarak Tartışılması, Spor Bilim Dergisi, 1, 70-78, (1989).
8. PETROV, R.: Freestyle and Greko-Roman Wrestling, FILA Yayını, 100, Lausanne, (1987).
9. SAVAŞ, İ.: Spor Bilimleri Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul, (1989).
10. SİMON AND SCHUSTER.: Websters New World dictionary, Third college edition, 1451, (1984).
11. ŞAHMURADOV, Y.: Serbest Güreş, Güreş Okulları İçin Çalışma Programı, Uzman Matbaacılık, 13, Ankara 1990.